

Η γλαύκα των αποφοίτων

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΜΑΝΣΟΥΡΑΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Έδρα:
3^ο Σεπτεμβρίου 56,
104 33 Αθήνα,
ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟ
ΣΩΜΑΤΕΙΟ
Αριθμός 20/85
Πρωτοδικείο Αθηνών
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1985
13504/85
ΑΦΜ 999753434

Ποδά

Χρόνια

Αγαπητά μας μέλη και φίλοι μας,

Το Δ.Σ. του Συλλόγου μας με την ευκαιρία των εορτών που έρχονται, στέλνει τις πιο θερμές του ευχές για προσωπική και οικογενειακή ευτυχία.

Τα φετινά Χριστούγεννα διαφέρουν ποδύ από τα προηγούμενα. Θα τα περάσουμε μακριά από αγαπημένους, φίλους, συμπατριώτες, χωρίς εκδηλώσεις και συναδρώσεις, μακριά από τις αγαπημένες μας συνήθειες, αλλά όχι μακριά από τα οράματα και τους προγραμματισμούς.

Εξαιτίας της πανδημίας και ο δικός μας σύλλογος έχει αναστείλει προς το παρόν τις εκδηλώσεις του. Επίσης, η Γενική μας Συνέλευση, που βάσει του καταστατικού μας, θα γινόταν τον Φεβρουάριο 2021, αναβάλλεται μέχρι νεωτέρας.

Για οτιδήποτε θα σας κρατάμε ενημέρους, ευχόμενοι γρήγορα να επιστρέψουμε στην κανονική ζωή και στις όμορφες εκδηλώσεις και συναντήσεις μας.

Να είστε όδοι καλά. Καθή αντίμωση.

Η εξαήμερη περιπέτεια του Αγγελή Αγγελάκη στην Αιγυπτιακή ύπαιθρο κατά την επανάσταση του 1919

ΜΕΡΟΣ Γ'

Παρουσίαση από τον **Γιώργο Κοτζά** συζύγου της Ντίνας, μικρότερης κόρης του Αγγελή.

Εγώ είχον καθίσει εις την καρέκλαν έμπροσθεν του γραφείου μου. Μαζί με τους κλέπτας ήτον και οι άνθρωποι της έζμπας και ο κόλγης.

Με πλησιάζουν και με ερωτά ο αρχηγός των: " για καουάγκα είμεθα σταλμένοι να

σου πάρομεν τα χρήματα και το πιστόλι σου". Και συντοχρόνως, χωρίς να προλάβω να απαντήσω, έτερος με πλησιάζει και μου δίνει μια ναμπουτιά εις το στήθος μου, και μου αφαιρεί το ωρολόγι και το παλτό μου.

Εν τω μεταξύ επεμβαίνει ο κόλγης και με τον παρακαλεστικόν του τρόπον με χωρίζει από τα χέρια των. Αποφεύγω να γράψω τας ύβρεις και τας απειλάς των

Η συνέχεια στη σελ. 2

Συνέχεια από το εξώφυλλο

άλλων εις το μεταξύ.

Τέλος συνέρχομαι και τους λέγω: "χρήματα δεν έχω, ούτε περιστροφή, και αν θέλετε να με σκοτώσετε, τραβάτε τα τουφέκια σας, και όχι με τα ξύλα σαν παιδιά – χαλίκουμ ριγκάλ (< αραβ. = φερθείτε σαν άνδρες!)"

Επεμβαίνει ο χόλης και τους σταματά* και αρχίζει η αρπαγή του σπιτιού: κρεββάτια, στρώματα, και διάφορα άλλα έπιπλα έγιναν άφαντα* άλλοι μάζευαν και άλλοι μεταφέραν έξω.

Αφού ετελείωσαν η εκκαθάρισις του σπιτιού, βλέπω τον αρχηγόν, πάντοτε κρατούντα εις τας χείρας του μίαν πελώριαν κουμπούραν του Αραμπή²⁵, να μου λέγει: "σήκω για χασουάγκα και άνοιξέ τους τις αποθήκες, και πάρε και την λάμπαν μαζί σου".

Υπήκουσα εις την διαταγήν, και εξερχόμεθα δια την αποθήκην. Αλλά προτού φθάσομεν, η εφεδρεία είχε σπάσει την πόρταν και επερίμεναν την λάμπαν.

Εισερχόμεθα και αρχίζει η αρπαγή των γεννημάτων: καλαμπόκι, ρύζι και διάφορα άλλα υλικά και σπόροι εκκαθαρίσθησαν.

Εις το διάστημα αυτό μου απευθύνεται ο αρχηγός της συμμορίας, ο οποίος πάντοτε έστεκε κοντά μου με την κουμπούραν εις το χέρι, και μου λέγει: "Ματιζάλς για χασουάγκα (< αραβ. = μη στενοχωριέσαι κύριε). Τα γεννήματα αυτά θα υπάγουν για να φάη ο στρατός ο οποίος θα πολεμήση δια την πίστιν του Ισλάμ".

Είχε αδειάσει η αποθήκη και εξήτησα την άδειαν από τον αρχηγόν να εξέλθω. Όταν εβγήκα έξω από την αποθήκην, ακούω φωνάς μακριά, του χόλη προς τους επαναστάτας δια να μου αφήσουν την γκαμούσαν²⁶. Διότι έξω άλλοι εφορτώνανε, άλλοι επαίρναν ζώα, και άλλοι εμεταφέρναν.

Δηλαδή εγινόνταν γάμος.

Εισέρχομαι μέσα εις την κάμαράν μου, και βλέπω να με ακολουθεί ο φελάχος

της έζμπας με την λάμπαν. Μου λέγει αν θέλω να μου κάνει καφέν, και πηγαίνει να ανάψει φωτιά* και φέρει και καφέν από το σπίτι του διότι εις την κάμαράν μου δεν είχε μείνει ούτε φλιτζάνι.

Εγώ δε, ευχαριστών τον Θεόν, διότι το κακό ενόμιζα ότι θα περιορισθή μέχρι εδώ, ψύχασα ολίγον.

Έπινα τον καφέν μου, και εξαφνικά ακούω τον χόλην μου να με φωνάζει να βγω έξω από την κάμαράν μου. Μακριά από τον φελάχον, και μέσα εις το σκότος, μου λέγει "για χασουάγκα (κύριε), πάρε την αμπάγιαν²⁷ μου και φόρεσέ την", και

μου υποδεικνύει ένα σημείον "όπου θα σου στείλω το παιδί μου να σε συνοδεύση εις την έζμπαν του Μπαροζή, δια να μείνεις εις το σπίτι του γαμπρού μου".

Μου λέγει ότι την γκαμούσαν δεν ημπόρεσαν να την πάρουν, και ότι «θα γυρίσουν να πάρουν και τα λοιπά βόδια, και "να σε σκοτώσουν». Ως εκ τούτου, πρέπει να φύγησ αμέσως* και συνάμα μου δίδει την αμπάγιαν δια να την φορέσω.

Εγώ του αντιστάθην εις την πρότασίν του αυτήν φοβούμενος μήπως είναι συνεννοημένοι να με σκοτώσουν μακριά της έζμπας.

Αλλά δια ικετευτικών και προτρεπτικών λόγων ο χόλης μου μου λέγει: "αδύνατον να σε αφήσω να πεθάνεις. Διότι πριν

πεθάνεις εσύ, πρέπει να πεθάνω εγώ". Αι στιγμαί ήτον ολίγαι. Διότι εκτός του αρχηγού όπου ήλθε εις την έζμπαν, όχι περισσότερον από 150 μέτρα μακριά, υπήρχον και άλλοι ανώτεροί του από τους οποίους ελάμβανε διαταγάς.

Φορώ την αμπάγιαν και, καθώς ήμουν χωρίς καπέλο, αναχωρώ εις το προσδιορισμένον μέρος και συναντώ το παιδί του. Και πεζή αναχωρούμεν δια την έζμπαν του Μπαροζή απέχουσαν περίπου μίαν ώραν απόστασιν (δηλ. περίπου 6.5 χλμ.).

Το φεγγάρι είχεν έβγει και εγώ με τον συνοδόν μου, βαδίζοντας πάντοτε από μέρη απόκεντρα, μακριά του δρόμου εννοείται, φθάνομεν εις την έζμπαν.

Μπαίνομεν εις το σπίτι του γαμπρού του, και του λέμε τα καθέκαστα.

Αφού ήπιαμε και τον καφέν, γίνεται συμβούλιον μακράν μου εις άλλην κάμαραν, και αποφασίζουσι να μην με κρατήσουν εκεί* διότι εφοβούνταν μην το μάθουν οι επαναστάτες την επαύριον και έχει ο ιδιοκτήτης του σπιτιού φασαρίες.

Έρχονται κοντά μου και μου λέγουσι την απόφασίν των και με αναγκάζουσι να σηκωθώ δια να εξέλθω.

Εξερχόμεθα ομού οι τρεις, και αφού απομακρύνθημεν της έζμπας, τους λέγω και τους παρακαλώ να με πάνε εις την Σαλχίαν. Αλλά εστάθη αδύνατον. Ο γιος του χόλη εφοβόντανε και μου λέγει: "θα σε υπάγω εις τον πατέρα μου, και αυτός ό,τι θέλει ας σε κάνει".

Τρόπος άλλος δεν υπήρχε* και τραβούμεν πάλιν την άγουσαν δια την έζμπαν μου μέσω μπαραμιών²⁸ και γαίας σπαρμένης.

Επλησιάσαμεν και, εις περίπου τριακόσια μέτρα απόστασιν από την έζμπαν, ακούγομεν φωνάς. Συνεννοούμεθα να μείνω εγώ εκεί, κρυμμένος μέσα εις τα κουκιά²⁹, και αυτοί να υπάγουν να ιδούν και να μιλήσουν με τον χόλην.

Δεν παρήλθεν πολλή ώρα και ακούω από μακριά τας φωνάς της συμμορίας να έρχονται προς το μέρος όπου ευρισκόμην.

²⁵ Αραμπής, ο = ήρωας θεατρικού ποιήματος του ποιητή Γεωργίου Σουρή.

²⁶ γκαμούσα, η < αραβ. η βουβάλα, το βουβάλι, αγγλ. water buffalo.

²⁷ αμπάγια, η < αραβ. η αμπάγια είναι ένα ανδρικό ή γυναικείο ρούχο που καλύπτει όλα τα άλλα ρούχα. Αποτελείται από ένα μεγάλο τετράγωνο πανί που καλύπτει πρόσωπο, ώμους, χέρια και πόδια.

²⁸ μπαρσίμι, το < αραβ. μπαρσίμι = ψηλό τριφύλλι που χρησιμοποιείται για ζωοτροφή. Το ζεστό κλίμα της Αιγύπτου και η εύφορη γη του Νείλου επιτρέπουν τρεις συγκομιδές τον χρόνο αυτού του χόρτου. Χωράφια σπαρμένα με μπαρσίμι είναι καταπράσινα και πολύ πυκνά.

²⁹ χωράφια σπαρμένα με τα περίφημα κουκιά, τα "φούλια" της Αιγύπτου.

Εσηκώθην και, σκυφτά μέσα εις τα κουκιά, αλλάσσω μέρος· διότι εφοβήθην μήπως επροδότην.

Πού επήγαιναν, και εγώ δεν ηξεύρω. Απομακρύνομαι ολίγον, και έμπροσθεν ακούω άλλας φωνάς και κουβέντες· αναγκάζομαι να καθίσω όπως ήμην. Διότι είχεν ανέλθει το φεγγάρι και εφούβουμην μήπως με ιδούν.

Δια μίαν στιγμήν μου επέρασεν η ιδέα ότι ο χόλης με είχε προδώσει· αλλά τούτο δεν είναι αληθές. Διότι η συμμορία είχε πλησιάσει κοντά μου 50 μέτρα περίπου, και εκάθισαν και αρχίσανε να λένε τα κατορθώματά των, καθώς και δια την φυγήν μου. Άλλοι έλεγαν ότι με έχουν κρύψει οι άνθρωποι της έζμπας, και άλλοι ότι είχαν φύγει δια Σαλχίαν καθώς τους είχεν ειπει ο χόλης.

Τέλος, μετά από μακρόν συμβούλιον, απεφάσισαν να λάβουν την άγουσαν δια τον δρόμον της Σαλχίας. Αφού εσηκώθησαν διεσκορπίσθησαν μέσα εις τα κουκιά· και αφού έφαγαν και εβεβαιώθησαν ότι εγώ δεν ήμην εκεί, εξέρχονται και λαμβάνουν την άγουσαν του δρόμου. Παρήλθον ώραι σιωπής, αφήνοντας εμέ να σκέπτομαι τα του παρελθόντος βίου μου. Τας σκηνάς του πολέμου³⁰ και τας τόσας άλλας φρικτάς ημέρας όπου είχαν

διαβιώσει· και καταλήγων εις την τύχην μου που με είχε γραμμένον να ταφώ.

Η ώρα είναι περίπου δύο προ μεσημβρίας· και από μακριά βλέπω έναν υψηλόν άνδρα να έρχεται προς το μέρος μου με κελεμπίαν³¹ άσπρην και να ψάχνει μέσα εις τα κουκιά. Βεβαιώνομαι ότι είναι ο χόλης και του μιλώ.

Με πλησιάζει και δια ενθαρρυντικών λόγων μου λέγει: "ματκάφσι" (<αραβ. μη φοβάσαι).

Κάθεται και μου διηγείται τα διατρέξαντα, και μου λέγει ότι έχουν πάρει όλα τα ζώα· και ότι μένουν τέσσαρες φελάχοι εις την έζμπαν· και ότι "οι άλλοι φύγανε δια να σε προφθάσουν εις τον δρόμον, διότι εγώ τους είπον ότι έφυγες δια την Σαλχίαν".

Μου λέγει δε ότι "φοβούμαι πολύ να μείνεις εδώ διότι αύριον θα σε ευρούν. Επίσης έχω συνεννοηθή με τον κυβερνητικόν φύλακα να σε πάει εις το Τελ Γκίν (?). Θα σε περιμένη εις έν προσδιορισμένον μέρος".

Το Τελ Γκίν απέχει μακριά, και προς ανατολάς της έζμπας, μία και μισή ώρα περίπου (δηλ. περίπου 10χλμ.)· μέρος με λίμνας και κοντά βουνά.

Όταν ήκουσα και αυτήν την είδησιν, ηρέμωσα πλέον και δεν έφερα αντίρρυσιν εις τα λόγια του χόλη, διότι εβεβαιώθην ότι

ήθελε να με σώση.

Σηκωνόμεθα και μέσω μπαρσιμιών³² κατευθυνόμεθα προς το μέρος όπου μάς περίμενε ο φύλακας.

Εις τον αναγνώστην αφήνω να σκεφθή μόνος του και να συλλογισθή τα της πορείας: περνώντας λίμνας, βουνά και την (α)φύραν³³ της ερήμου. Διότι δια της πένας δεν βρίσκονται λόγια.....

Βαδίζοντας φθάνομεν εις μίαν τοποθεσίαν ονόματι Τελ Σάμπα Μπανάτ (Tel Saba Banat). Και καθήμεθα δια να ξεκουραστούμεν και να φουμάρωμεν ένα σιγάρον. Εγώ δε επειδή δεν είχον, διότι μου τα είχαν αφαιρέσει, μού εδάνεισε ο συνοδός μου.

Αφού αναπαύθημεν ολίγον σηκωνόμεθα, διότι επλησίαζε η αυγή και έπρεπε να μας ιδή κανείς.

Βαδίζοντας ερωτώ τον φύλακα πώς λέγονται αυτά αι τοποθεσίαι. Και μου λέγει διαφόρους ονομασίας όπου εγώ μόνον ακουστά τας είχον, έπειτα από δεκαπέντε μηνών διαμονήν εις την περιφέρειαν αυτήν.

Η αυγή επλησίαζε να φέξη, καθώς και το λαμπρόν φως της σελήνης να σβήνη, και εμείς επλησιάζαμε την περιβόητον, ονομαστήν έζμπαν Τελ Γκίν.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

³⁰ ο Αγγελής πολέμησε στους Βαλκανικούς πολέμους εθελοντής από την Αίγυπτο!

³¹ κελεμπία, η <αραβ. = ριχτό ένδυμα των χωρικών σαν ράσο.

³² χωράφια σπαρμένα με τριφύλλι.

³³ ίσως με την λέξη αυτή θέλει να εκφράσει την "φθορά" που προκαλεί η έρημος; Η λέξις του αυτή είναι ευανάγνωστη και την αποδίδει ως αφίραν

Η Κιβωτός μου (Μανσούρα-Αίγυπτος)

ΜΕΡΟΣ Δ'

Μυθιστόρημα της Καλλιόπης Ι. Νακοπούλου, εκδ. ΔΙΟΓΕΝΗΣ, 1982

Συχνά η δασκαλίτσα άκουε αυτές τις διαμαρτυρίες και τις υποδειξεις από τις μητέρες που έρχονταν για περίπατο να λιαστούν το χειμώνα, να χαρούν και τα παιδιά τους. Να διασκεδάσουν με κείνο το μελισσολόι που έτρεχε πάνω-κάτω δίχως χαλινάρι. Καμιά τους δεν ήταν ξένη για τη δασκάλα. Οι πιότερες την ξέραν από παιδί. Τη φώναζαν Χαρούλα, έξω από το σχολείο. Εδώ ήταν η δασκάλα. Την άκουσαν με σεβασμό. Κι εκείνη καθισμένη πλάι τους,

εξηγούσε με την άνεση που δίνει η καθαρή ανθρώπινη σχέση. Ανάμεσα τους πηγαινόρχονταν τα μικρά, τη διακόπαν να πουν το παράπονό τους, να την τραβήξουν απ' το χέρι να πάει να καμαρώσει τα έργα τους στην άμμο. Κι άλλα πάλι της φέρναν εκεί τις ζωγραφιές και περιμέναν ν' ανοίξει το στόμα με θαυμασμό, να τους πει έναν έπαινο. Μέσα σ' αυτές τις ακαταλαβίστικες ζωγραφιές διάβαζε όλη του την ψυχούλα:

- Εδώ κυρία είναι ο μπαμπάς μου. Γύρισε και φιλάει τη μαμά μου. Την αγαπάει

πολύ τη μαμά μου, πολύ πάρα πολύ. Ήταν το δράμα του Τζωρτζή. Μια μέρα έφυγε ο πατέρας εγκαταλείποντας και γυναίκα και τρία παιδιά. Πώς να τα ζήσει η έρημη; Από τα Άδανα είχε έρθει, κοριτσάκι ακόμα, με τη μητέρα της και τον αδερφό της. Βυζανιάρικο εκείνο.

Έστισε τη ραπτομηχανή η μάνα. Ειδική στα ανδρικά πουκάμισα. Νοίκιαζε και δυο δωμάτια. Τάφερνε βόλτα. Η Ευγενία πήγαινε στο δημοτικό. Δε γνώριζε παιχνίδια. Μετά τα μαθήματα έπιανε τη βελόνα, να βοηθήσει τη μάνα ή να κεντή-

σει. Ήταν χρυσοχέρα. Καλοπληρώνονταν τα κεντήματά της. Μεγάλωσε κι ο Τάσης ο αδερφός. Όταν έκλεινε η πόρτα τους, εκείνες ξέραν πώς φέρναν τη μια άκρη με την άλλη.

Λίγοι υποπεύονταν τη στερημένη ζωή τους. Πάντα με το χαμόγελο και πάντα είχαν και κάτι να κεράσουν τον επισκέπτη. Ανασκουμπωνόταν η κυρά Δέσπω, έβαζε λάδι να κάψει καλά, ετοιμάζε το κυλό και να, στο πι και φι οι τηγανίτες έτοιμες, παπαλισμένες με ζάχαρη και κανέλα. Αποζητούσαν την ευκαιρία οι φιλενάδες της Ευγενίας να πάνε σπίτι να γευτούν τις τηγανίτες της κυρά Δέσπης.

- Πάρτε, κόρες μου, φάτε, για σας τις έφτιαξα! Έλεγε και ξαναγέμιζε τα πιάτα.

- Τι κουβαρνογυναίκα! Λέγαν τα κορίτσια κατεβαίνοντας τις σκάλες. Το βλέπεις κι όταν σεβριρίζει το τσάι, κοιτάζει να ξεχειλίσει το φλυτζάνι.

- Πήγαμε τις προάλλες στο πάρτυ της Ζωής, με τους μάγειρους και τους σοφράκηδες και μας κέρασαν από μισό κομμάτι κέικ και μια πορτοκαλάδα. Αυτό 'ταν κι έξω από την πόρτα.

- Άλλη η ευφορία της ψυχής κι άλλη της τσέπης, είπε η Φιφίκα, που είχε μian ωριμότητα στη σκέψη και τη συμπεριφορά, πάνω από την ηλικία της.

Αυτά για την άτυχη την Ευγενία. Όπου μια μέρα χτύπησαν την πόρτα τους. Ήταν ο κύριος Δήμος. Χρόνια πελάτης της μπτέρας. Μερακλής στα πουκάμισά του.

- Μόνο από τα χεράκια σου, κυρά Δέσπω, βάζω πουκάμισα.

Τούφτιαξαν καφέ. Πρόσφεραν και κονιάκ. Εργαζόταν στα μπαμπάκια, σε μια Εταιρία. Με τα πολλά τους είπε και το σπουδαιότερο:

- Ξέρετε πόσο σας εκτιμώ και σας αγαπώ...

Κόμπιασε λίγο. Οι δυο γυναίκες αλληλοκοιτάχτηκαν. Συνέχισε:

- Θάθελα να γίνω γιος σου, κυρά Δέσπω. Αν θέλει βέβαια κι η Ευγενία. Θάμαι πολύ τυχερός.

Σ' αυτό το αναπάντεχο, κόπηκε της κυρά Δέσπης η μιλιάρη. Η Ευγενία γίνθηκε παπαρούνα. Βγήκε βιαστική από το δωμάτιο.

Σε πέντε μήνες γίνθηκε κυρία Δήμου Θεοφίλου. Ταρακουνήθηκε η παροικία. Τι τύχη βουνό και δίκως προίκα. Τέτοιος άνθρωπος με θέση και υπόληψη στην κοινωνία!

- Ας είναι, το τυραννισμένο να δει Θεού πρόσωπο.

Και του Θεού το πρόσωπο το είδε μονάχα έξη χρόνια. Μόλις γεννήθηκε το τρίτο τους παιδί, ο κύριος Δήμος Θεοφίλου ξελογιάστηκε με μια ζωντοχήρα. Παράτησε και θέση και γυναίκα και παιδιά.

Νύχτα τόσκασε από την πόλη. Ήξερε καλά πως δε σήκωνε, τα χρόνια κείνα, η παροικία τέτοια πράγματα. Η κατακραυγή κι η περιφρόνηση θα τον ακολουθούσε όπου κι αν πήγαινε. Ιδιαίτερα αφού αδικησε μια τέτοια κοπέλα σαν την Ευγενία.

- Τι του χρωστούσαν, μωρέ, οι δυο αυτές γυναίκες να τις ποτίσει τέτοιο φαρμάκι και να τους φορτώσει με τρία στόματα από πάνω;

- Τον άτιμο!

- Το δολοφόνο!

Λέγαν οι άντρες στα καφενεία και καταλάβαινες ότι θα τον λυντσάριζαν αν έπεφτε στα χέρια τους.

Και η Ευγενία καταχώνιασε τον πόνο της, όπως εκείνη κάτεχε και βγήκε μ' αυτή τη σεμνή αξιοπρέπεια να γυρεύει

δουλειά. Όπου και νάταν θα πήγαινε. Αρκεί νάβρισκε να δουλέψει. Το συγκινητικό ήταν που όλοι, ξένοι και Ρωμιοί, προθυμοποιήθηκαν να τη βοηθήσουν. Δεν υπήρχε τίποτα μυστικό σε κείνη την πολιτεία. Κοινές οι χαρές, κοινές κι οι λύπες. Την πήρε πωλήτρια ένας Αιγύπτιος. Είχε κατάσταση με γυναικεία είδη και τόσο την εκτίμησε που αργότερα την άφησε να διαχειρίζεται τα πάντα μόνη της. Και πόσος σεβασμός! Καμιά πρόταση που θα την εξευτέλιζε.

Ανάπνευσε η οικογένεια. Τίποτα δεν τους έλειπε. Κι όμως ένωθε μειονεκτική. Στέκονταν σ' ένα πόδι. Το δεκανίκι τούς πλήγωνε όλους εκεί μέσα. Έτσι ο Τζωρτζής ζήτησε μες 'το παιχνίδι ν' αναπληρώσει το κενό. Όλο αντρόγυνα έφτιαχνε και με τον πηλό. Δυο δυο ζευγάρια να φιλιούνται.

- Είναι ο μπαμπάς μου, έλεγε και ξανάλεγε. Φιλάει τη μαμά μου.

Κι όταν οι πατεράδες έρχονταν να πάρουν τα παιδιά τους, ο Τζωρτζής έτρεχε στη δασκαλίτσα, την αγκάλιαζε από τη μέση, την έσφιγγε, σήκωνε τα ματάκια του ερωτηματικά:

- Αύριο, αύριο θάρθει και μένα ο μπαμπάς μου να με πάρει. Ναι ... Πεες Ναι!...

- Ναι, Τζωρτζή μου, θάρθει και σένα ο μπαμπάς σου. Είναι ταξίδι ... θάρθει.

Μεγάλωσε ο Τζωρτζής, αντρώθηκε, παντρεύτηκε, έγινε πατέρας. Επαναπατρίστηκε κι αυτός. Μια μέρα συνάντησε στο δρόμο, στην Αθήνα, τη δασκάλα.

Άνοιξε την αγκαλιά του, την έσφιξε μες 'τα γερά του μπράτσα, τη φίλησε.

Θυμάστε; ... «Ναι, ναι, Τζωρτζή μου. θάρθει». Δεν ήρθε ο πατέρας. Όμως εκείνη η ελπίδα που μου δώσατε την ώρα που την είχα τόσο ανάγκη, στάθηκε σωτήρια για μένα.

Την κοίταξε με θαυμασμό.

- Πάντα η ίδια. Δεν έχετε αλλάξει καθόλου.

- Τριάντα χρόνια, Τζωρτζή μου, από τότε...

- Όμως η ψυχή σας μένει νέα. Νέα όπως οι ενθουσιασμοί σας.

Της πήρε τα δυο της χέρια, τα κοίταξε σαν κάτι να ερευνούσε:

- Δεν έφυγε λοιπόν εκείνο το σημάδι. Θυμάμαι πόσο είχαμε κλάψει, τότε, όταν εκείνο το αγριόπαιδο σάς δάγκωσε. Για καιρό το είχατε δεμένο αυτό το χέρι. Μας είχε λείψει το καθημερινό χάδεμα στα κεφαλάκια. Μέσα από αυτό νοιώθαμε όλη σας τη στοργή.

(Συνεχίζεται)

As φροντίσουμε...

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ

Αν θεωρήσουμε ότι αφετηρία της Αθηναϊκής Δημοκρατίας είναι το 508 π.Χ. όταν ο Κλεισθένης μεταρρύθμισε το σύστημα διακυβέρνησης και αναγνώρισης της Δημοκρατίας ως εγγύησης στο κανονιστικό ιδεώδες της πολιτικής ζωής με τα ολιγότερα τρωτά – τίποτε δεν είναι τέλειο – για 2.528 χρόνια (δηλ. 508+2020), έχουμε την ηλικία του δημοκρατικού πολιτεύματός μας.

Στη μακρά πορεία του, όμως, έχουμε σημαντικά ιστορικά γεγονότα, ανατροπές, παλινδρομήσεις, στάσεις, οστρακισμούς, εξορίες, αποικισμούς, υποδουλώσεις, ξένες διπλωματικές παρεμβάσεις, πολέμους με ξένους, εμφυλίους πολέμους, αλλά και σημαντικές ανδραγαθίες και αγώνες για ελευθερία και παλιγγενεσία που δημιουργούν μια νέα σύγχρονη εικόνα του δημοκρατικού πολιτεύματος που διέπει το έθνος μας.

Αν σκεφθούμε, επίσης, ότι ο προπάππος μας Σόλων, ο νομοθέτης της «σεισάχθειας», διεκήρυξε ότι η πόλη δεν κινδύνευε από την μήνη των θεών, αλλά από την αφροσύνη και απληστία των πολιτών της, έχουμε την εύλογη εισαγωγή στο θέμα που θα μας απασχολήσει σ' αυτό το άρθρο και αφορά στην καθημερινή συμπεριφορά μας, ως πολιτών αυτής της ωραίας χώρας που βρέχεται πανταχόθεν από θάλασσα, σκεπάζεται από ένα ωραίο γαλανό ουρανό, έχει ένα υπέροχο κλίμα και είναι ζηλευτή απ' όλο τον κόσμο.

Αυτή η ομορφιά, όμως, διαπιστώνουμε καθημερινά ότι αμαυρώνεται επικίνδυνα και φοβούμαι ότι ο homo sapiens, ο λογικός άνθρωπος, έχει μεταβληθεί σε homo demens, σε παράφρονα άνθρωπο, με βασικό υπαίτιο τη διχόνοια σε όλους τους τομείς της ζωής και όλα τα πεδία της δραστηριότητάς μας που υποβοηθείται και υποσκάπτεται από εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες, όπως μας διδάσκει η ιστορία μας.

Ιστορία, λέξη ετυμολογικά ελληνική από το ρήμα οίδα=γνωρίζω και το θέμα –ισ- και όχι λατινική, όπως διατείνονται ξένοι ιστορικοί δηλ. ερευνητές, όπως ο Paul Cartlidge που διδάσκει στο Πανεπιστήμιου του Καίμπριτζ, ο Ντιροζέλ, ο Ράμσντεν, ο Φαλμεράιερ και άλλοι «άσπονοι φίλοι», που κατά καιρούς διετύπωσαν θεωρίες

στην προσπάθειά τους να υποβαθμίσουν και να εξαφανίσουν κάθε σχέση του δυτικού πολιτισμού με «τις ελληνικές ρίζες του». Πάντοτε η φωτισμένη Ελλάδα, λόγω και έργω, δίδαξε την ανθρωπότητα τις έννοιες της Δημοκρατίας και της Ελευθερίας. Και αυτό το έχουν εστερνωσει κυρίως τα παιδάκια του δημοτικού στις ξένες χώρες, όταν επαναλαμβάνουν πως οι κυριότερες μάχες στον κόσμο ήταν στον Μαραθώνα, στη Σαλαμίνα, τις Θερμοπύλες και ότι ο Παρθενώνας είναι παγκόσμιο μνημείο δημοκρατίας και όχι δεσποτείας και σατραπείας της Ασίας ή του φεουδαλισμού της Ευρώπης. Π.χ. ο Ιωάννης ο Ακτμήμων (1167-1216) –Lackland- ονομάστηκε έτσι γιατί ο βασιλιάς πατέρας του τον αποκλήρωσε κι έτσι αυτός κατάφερε να γίνει βασιλιάς και να πάρει όλη την Αγγλία γι' αυτόν. Έκανε αργότερα τη Magna Carta το 1215, για να μειώσει τη «φεουδαρχία», αλλά πάλι ενισχύοντας την ολιγαρχία και όχι τον λαό. Θεωρούσε τους υπηκόους του εκθρούς του. διέλυσε το κράτος του προτού δηλητηριαστεί από έναν καλόγερο. Υπήρξε τόσο απεχθής, που κανένας μεταγενέστερος Άγγλος βασιλιάς δεν πήρε το όνομά του – John. Λαμπρή εξαίρεση η Ελλάδα, λοιπόν, υπήρξε η κοιτίδα του πολιτισμού και διατήρησε, ακόμη και υπόδουλη, με τους Έλληνες του εξωτερικού, άσβεστο το θείο φως του πνεύματος της φυλής, με την ιστορία, τη φιλοσοφία και τη δύναμη του λόγου.

Οι άλλοι λαοί αναπτύχθηκαν πολύ αργότερα και όπως η μυθολογία μας αναφέρει για τους Κύκλωπες, αυτοί οι λαοί ήσαν απολίτιστοι για αιώνες και δεν είχαν ούτε συνελεύσεις, ούτε νόμους, ούτε συναποφάσιζαν, όπως οι Αθηναίοι. Όμως, δυστυχώς, όπως συμβαίνει στα «σπαρτά», κοντά στη δημοκρατία φύτρωσαν, για να την πνίξουν, πολλές παραφυάδες, ζιζάνια και ένα βλαβερό σαπρόφυτο, που ονομάζεται «δημαγωγία», που κατά καιρούς βρίσκει πρόσφορο έδαφος εις βάρος των απλών πολιτών με τα «fake news» και άλλες παραπειστικές επινοήσεις.

Οι πολιτικοί που δημαγωγούν παρασύρουν τους πολίτες διότι γνωρίζουν καλά ότι η «αμνησία του λαού» είναι το ισχυρό αντίδοτο στα πολιτικά ψεύδη τους. Ο αεί-

μνηστος Μακρυγιάννης, αυτός ο σκληροτράχηλος αλλά ακραιφνής Έλληνας, νοθετούσε με την άξεστη φιλοσοφία του λέγοντας: «Ναρθή να μου ειπή ότι θα πάγη ομπρός η πατρίδα, στρέγομαι να μου βγάλη και τα δυό μου μάτια. Ότι αν είμαι στραβός και η πατρίδα μου αχαμνά, δέκα μάτια νάχω, στραβός θα να είμαι». Σε αντιδιαστολή πάλι, ο γνωστός μας για τον μισελληνισμό του και δράστης της Τουρκικής εισβολής στην Κύπρο, Χένρι Κίσιγκερ, ωμά διεκήρυττε: «Ο Ελληνικός λαός είναι άτιθασος και γι' αυτό πρέπει να τον πλήξουμε βαθιά στις πολιτικές του ρίζες, τη γλώσσα του, τα πνευματικά και ιστορικά αποθέματά του, ώστε να εξουδετερώσουμε κάθε πιθανότητα επικράτησής του στην Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή, που είναι νευραλγικής σημασίας για τις ΗΠΑ».

Τα ίδια έλεγαν με άλλα λόγια για τους Έλληνες και το δαιμόνιό τους και ο Μέτερνικ πριν την Επανάσταση του 1821 και ο Ντισραέλι και ο Κλεμανσώ, όπως και κρυστάλλινα επίσης διαυγής ήταν ο διαπρεπής Γάλλος πολιτικός και νομικός, ο φιλέλληνας Λέων Γαμβέτας, ο οποίος με κάθε ειλικρίνεια έλεγε: «Αγαπώ, λατρεύω και θαυμάζω την Αρχαία Ελλάδα, ως και την Νεωτέρα, όχι όμως ως ιδεολόγος, αλλά ως πρακτικός πολιτικός διότι [εν τούτω εννοώ = διαβλέπω] και το συμφέρον της πατρίδος μου».

Άρα και η αγάπη των ξένων δεν είναι πάντοτε αγνή και ας μη μας διαφεύγει ποτέ το γεγονός ότι ενέχει συμφέρον.

Παρόλα αυτά, αποτελεί τραγική ειρωνεία η διαπίστωση πως εμείς οι Έλληνες είμαστε συναισθηματικοί και δεν συνετιζόμαστε. Δεν επιδεχόμαστε να μας διδάξει ο γηράσκων χρόνος. Μας λείπει όπως και στα νήπια (νη+έπος) το μέγιστο μάθημα στοχασμού ευθύνης.

Διακατεχόμαστε από υπέρμετρο και επιπόλαιο αυθορμητισμό και παρακινούμαστε από μια κενόδοξη και ανεργμίστη εναντίωση, όπως προσφάτως διαπιστώνουμε, βλέποντας κάποιους συμπολίτες μας να αντιτάσσονται στα επιβαλλόμενα από τους ειδικούς μέτρα κατά του δολοφονικού κορωνοϊού, ο οποίος μας αποδεκατίζει και αντί να αμυνθούμε για να προστατεύσουμε τους εαυτούς μας και

τους οικείους μας, συνωμοσιολογούμε και εγκληματούμε κατά του εαυτού μας. Απορούμε, επίσης, διαπιστώνοντας πως μερικοί συμπολίτες μας και ιδιαίτερα νέοι, επαναστατούν, οργίζονται με τους θεσμούς και λειτουργούν παραβατικά, θα έλεγα καταστροφικά και για τον εαυτό τους και για το σύνολο. Βρίθει η ελληνική γραμματεία από αρχαία ρητά και παλαιές γεμάτες σοφία και σύνεση. Πακτωλός σοφίας και γνώσης, αποτελούν αστείρευτη πηγή ευκοσμίας, αλλά ίσως μερικές φορές και η ευρεία μόρφωση διαστρέφει την αλήθεια και επιζητεί διεξόδους, τις οποίες ο απλός και όχι τόσο μορφωμένος άνθρωπος βρίσκει εμπειρικά μέσα από την ίδια τη ζωή. Σοφός δεν είναι αυτός που ξέρει πολλά ανώφελα, δίδασκε ο Αισχύλος, αλλά αυτός που γνωρίζει χρήσιμα πράγματα. Άλλο γνώσεις κι άλλο «γνώση», που σημαίνει δύναμη και ισούται με αρετή, όπλο που δεν μπορεί να στο πάρει κανείς, διότι

βασίζεται στην προαίρεση, δηλαδή την προδιάθεσή σου να πράξεις το σωστό με προάφηση και αυτοκυριαρχία.

Καλόν είναι, λοιπόν, ο Τύπος, τα ΜΜΕ και όλοι οι διαμορφωτές της κοινής γνώμης να έχουν τέτοια εκφορά, ώστε να εμπνέουν ομοψυχία και συναίνεση στις απόψεις και τις ιδέες μας και να δημιουργούν στον πολίτη περισσότερη αισιοδοξία και ευτυχέστερη προσμονή για αλήθεια και δικαιοσύνη. Διότι και πάλι θα επικαλεσθώ τη «Νέμεση», τη Θεία Δίκη των προγόνων μας, η οποία κρατάει συμβολικά τον «πήχyu» και το «χαλινάρι» για να προσμετρά τα αδικήματα και να τιμωρεί ανάλογα, αλλά και να χαλιναγωγεί τις αθέμιτες υπερβάσεις των πολιτών.

Ο Montaigne, ένας από τους κορυφαίους σκαπανείς της Αναγέννησης, έλεγε: «Τιμώ τον άνθρωπο, αλλά γνωρίζω συνάμα ότι στον κόσμο δεν υπάρχει θηρίο τόσο επίφοβο για τον άνθρωπο, όσο ο άνθρωπος». Ιδιαίτερα αυτός που έχει εξουσία

και ισχύ, πρέπει να εκτελεί το καθήκον του, και όχι το δικαίωμα που αντλεί από την εξουσία του, διότι μπορεί τότε η πρωτοβουλία του να καταλήξει σε χάος.

Κι αυτό μου θυμίζει το χαρακτηριστικό ανέκδοτο ενός χειρουργού, ενός αρχιτέκτονα κι ενός πολιτικού, που λογομαχούσαν ποιου ήταν το αρχαιότερο επάγγελμα. «Το δικό μου», λέει ο χειρουργός, «είναι το αρχαιότερο, διότι ο Θεός έκοψε το πλευρό του Αδάμ για να πλάσει τη γυναίκα». «Ναι», του λέει ο αρχιτέκτονας, «αλλά πριν τον Αδάμ υπήρχε το χάος, απ' όπου ο Θεός δημιούργησε την αρχιτεκτονική του κόσμου». Χαμογέλασε ο πολιτικός και ρώτησε με αυταρέσκεια: «Και το χάος ποιος το δημιούργησε;»

Προσοχή, λοιπόν, αγαπητοί μου φίλοι, στις σκέψεις μας και τις πράξεις μας, διότι η σχιζοφρενική μας καθημερινότητα έχει απόλυτη ανάγκη από ψυχική ηρεμία και νηφαλιότητα. Ας φροντίσουμε λοιπόν ... να συμμορφωθούμε, όσο είναι καιρός.

Μητροπολίτης Πηλουσίου Νήφωνα

Με μεγάλη μας θλίψη πληροφορηθήκαμε τον αιφνίδιο θάνατο του **Μητροπολίτη Πηλουσίου Νήφωνα, Ιεράρχη του Παλαιφάτου Πατριαρχείου Αλεξανδρείας**, από ανακοπή καρδιάς.

Ο μακαριστός Μητροπολίτης Νήφωνας μάς τιμούσε με την παρουσία του στο κόψιμο της Βασιλόπιτάς μας. Ήταν πάντα ευχάριστος, προσηνής και με μεγάλη αγάπη για τον Σύλλογό μας. Συχνά ιερούργουσε στον Ναό των Αγίων Αθανασίου και Κηρύλλου στη Μανσόρα.

Το κοσμικό του όνομα ήταν Νικήτας Τσαβαρής και γεννήθηκε το 1959 στη Νίκαια Αττικής. Αποφοίτησε από την Παιδαγωγική Ακαδημία Ηρακλείου Κρήτης και από την Θεολογική Σχολή Αθηνών.

Το 1982 εκάρη μοναχός στην Ιερά Μονή Αγκαράθου Ηρακλείου Κρήτης από τον Αρχιεπίσκοπο Κρήτης Τιμόθεο.

Πρεσβύτερος χειροτονήθηκε το 1984 από τον Μητροπολίτη Ρεθύμνης Τίτο. Υπηρέτησε ως Εφημέριος στην Μητρόπολη Περιστερίου και το 2005 αποοπάστηκε στο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας, όπου υπηρέτησε ως Ηγούμενος της Ιεράς Μονής Αγίου Γεωργίου Παλαιού Καΐρου. Στις 18 Οκτωβρίου 2009 χειροτονήθηκε

από τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας Θεόδωρο, τιτουλάριος Επίσκοπος Βαβυλώνας. Στις 26 Νοεμβρίου 2014 εξελέγη Μητροπολίτης Πηλουσίου.

Εκφράζουμε τα θερμά συλλυπητήριά μας στην οικογένειά του και ευχόμαστε να έχουν δύναμη και την ευλογία του Κυρίου για να ξεπεράσουν την οδύνη τους.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που θα τον σκεπάσει.

ΕΚΔΗΜΙΑ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΗΛΟΥΣΙΟΥ ΚΥΡΟΥ ΝΗΦΩΝΟΣ

Το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής με βαθειά συγκίνηση και συνοχή καρδιάς αναγγέλλει την προς Κύριον εκδημίαν του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πηλουσίου κυρού Νήφωνος.

Ο αείμνηστος Μητροπολίτης εκοιμήθη σήμερα, Τρίτη 8 Δεκεμβρίου 2020, στην οικία του στο Πόρτ Σάιδ.

Η Α.Θ. Μακαριότητα ο Πάπας και Πατριάρχης Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής κ.κ. Θεόδωρος Β΄, συντετριμμένος, ετέλεσε στο Πατριαρχικό Παρεκκλήσιο των Αγίων Θεοδώρων, Τρισάγιο υπέρ Αναπαύσεως της ψυχής του μακαριστού Μητροπολίτου

κυρού Νήφωνος, παρουσία του Αρχιεπισκόπου της Ιεράς Συνόδου.

Η Εξόδιος Ακολουθία του αιμνήστου Μητροπολίτου Πηλουσίου τελέστηκε την Παρασκευή 11 Δεκεμβρίου, στην Πατριαρχική Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου παλαιού Καΐρου, προεξάρχοντος της Α.Θ. Μακαριότητας, ενώ η σορός του μακαριστού Μητροπολίτου θα μεταφερθεί στην Ελλάδα όπου και θα ταφεί στη γενέτειρά του, στη Νίκαια Αττικής.

Τοποτηρητής της χηρευούσης Μητροπόλεως Πηλουσίου ορίστηκε με εντολή της Α.Θ.Μ. του Πάπα και Πατριάρχου Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής κ.κ. Θεοδώρου Β΄, ο Πατριαρχικός Επίτροπος Αλεξανδρείας, Σεβ. Μητροπολίτης Ναυκράτιδος κ. Νάρκισσος.

Εις μνήμην Πάνου Βοσνίδη

Τον Πάνο Βοσνίδη, γιο της Νανάς και του Πέτρου, τον χάσαμε τον Ιανουάριο που μας πέρασε, ξαφνικά και πολύ νέο. Η οικογένεια στη μνήμη του κατέθεσε 200 ευρώ για το Σύλλογό μας. Σαν μια ακόμη εκδήλωση συμπαράστασης στο πένθος τους αλλά και τιμής στο πρόσωπο του εκλιπόντος, δημοσιεύουμε τρία κείμενα που εστάλησαν από συναδέλφους του.

Ανακοίνωση του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου

Από σήμερα το Μουσείο μας έγινε φωχότερο... Ένας δικός του άνθρωπος, ο αγαπητός σε όλους μας αρχαιολόγος Πάνος Βοσνίδης, έφυγε αναπάντεχα αφήνοντας δυσαναπλήρωτο κενό στην οικογένεια, τους φίλους και τους συναδέλφους του στο ΥΠ.ΠΟ.Α. και στο Βυζαντινό & Χριστιανικό Μουσείο, όπου υπηρέτησε επί είκοσι συναπτά έτη.

Από τους πρωτεργάτες στην καθιέρωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και οργάνωσης μουσειακής ιστοσελίδας στο Μουσείο μας, ο Πάνος, με την έντονη προσωπικότητά του, υπήρξε από τα βασικότερα στελέχη του. Λειτουργούσε με απόλυτη υπηρεσιακή συνέπεια στο Τμήμα Εκθέσεων, Επικοινωνίας και Εκπαίδευσης, αθόρυβα, αποτελεσματικά και με αφοσίωση στο έργο του που για εκείνον ήταν αληθινό λειτούργημα. Με την έντονη προσωπικότητά του, το ανήσυχο πνεύμα του και την ήρεμη και συγχρόνως ευγενική παρουσία του, ο Πάνος επιμόρφωσε με ιδιαίτερη επιτυχία πλήθος εκπαιδευτικών, φοιτητών, μαθητών και γονέων στα εκπαιδευτικά προγράμματα του Μουσείου, πολλά από τα οποία ήταν και δικές του ιδέες. Αγαπητός σε όλους μας, ο Πάνος διακρινόταν για τη συναδελφική αλληλεγγύη του, το λεπτό του χιούμορ, την άρτια επαγγελματική του κατάρτιση και την ιδιαίτερη επικοινωνία, που ανέπτυξε με τα παιδιά.

Απόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ, συμμετείχε ενεργά στις ανασκαφές του καθηγητή Αντώνη Ζώη στη Βασιλική Ιεράπετρας στην Κρήτη, απέκτησε μεταπτυχιακό τίτλο από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και εξειδικεύτηκε στις μουσειολογικές σπουδές, στις οποίες αφιέρωσε μέχρι τέλους τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα. Εκφράζοντας τα ειλικρινή μας συλλυπητήρια στην οικογένειά

σου, πολυαγαπημένε μας συνάδελφε σου ευχόμαστε καλό "ταξίδι"!

Ανακοίνωση του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων

Με βαθιά οδύνη αποχαιρετούμε τον εξαιρετικό και πολυαγαπημένο συνάδελφό μας Παναγιώτη Βοσνίδη ο οποίος έφυγε από τη ζωή σε ηλικία μόλις 50 ετών. Ο αιφνίδιος θάνατός του στερεί από την Αρχαιολογική Υπηρεσία έναν άνθρωπο ευσυνείδητο, αισιόδοξο, εργατικό, ζεστό, συναδελφικό και αγαπητό σε όλους τους συνεργάτες του. Ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων αποχαιρετά το ενεργό, δραστήριο και μαχητικό μέλος του, και τον επί τρία χρόνια Ταμία του Συλλόγου τα έτη 2014-2017. Ο Πάνος Βοσνίδης υπήρξε πρωτεργάτης της μουσειακής εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Παρά το νεαρό της ηλικίας του ο Πάνος εργάστηκε από τη δεκαετία του 1990 στο Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Υπουργείου Πολιτισμού, σχεδιάζοντας πρωτοποριακές και διαχρονικές μουσειοπαιδαγωγικές εκθέσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα σε αρχαιολογικούς χώρους της Αττικής. Στη συνέχεια ανέλαβε με άλλους συναδέλφους, τη δημιουργία του γραφείου εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου Αθηνών, στο οποίο έδωσε όλη τη δημιουργική του πνοή παιδαγωγώντας χιλιάδες μαθητές, ενήλικες και επισκέπτες. Υπήρξε εκτός από υποδειγματικός εργαζόμενος πάντα μπροστά σε όλες τις δράσεις και τις κινητοποιήσεις του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων αλλά και του Υπ. Πολιτισμού και Αθλητισμού με αυτοθυσία και ανιδιοτέλεια. Θα μας λείψει πάνω απ' όλα το αισιόδοξο πηγαίο χαμόγελό του. Εκφράζουμε τα ειλικρινή μας συλλυπητήρια στη σύζυγό του και συνάδελφο Ελένη, τον γιο του Μάριο, την υπόλοιπη οικογένεια και τους οικείους του.

Ανακοίνωση της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού

Η Προϊσταμένη και οι συνεργάτες του Γραφείου της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς εκφράζουν την απέραντη λύπη τους για τον αδόκτο, αιφνίδιο και άδικο χαμό ενός εξαιρετικού μέλους της Ελληνικής Αρχαιολογικής Υπηρεσίας του αρχαιολόγου Παναγιώτη (Πάνου) Βοσνίδη, ο οποίος υπήρξε ένας από τους πλέον διακεκριμένους συναδέλφους στον χώρο της μαχόμενης αρχαιολογίας και των Μουσείων. Πρωτεργάτης της μουσειακής εκπαίδευσης άφησε σημαντικό και καινοτόμο έργο στον χώρο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων τόσο στο Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, όσο και στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο όπου εργαζόταν τα τελευταία χρόνια.

Ευγενικός, προσηνής, χαμογελαστός, μαχητικός, και πάντα άριστα επιστημονικά κατηρημένος, ο Πάνος διεκδίκησε και πέτυχε με την πολλαπλή δραστηριότητά του μια καλλίτερη θέση του ελληνικού κρατικού (δημόσιου) μουσείου στη συνείδηση των επισκεπτών του, ανέδειξε τις εκπαιδευτικές δυνατότητες και τις ευκαιρίες που παρέχονται μέσα από συντονισμένες και καλά τεκμηριωμένες επιστημονικά δράσεις για αρτιότερη και πιο αποτελεσματική μουσειακή εκπαιδευτική διαδικασία και το εξ αυτής κοινωνικό όφελος. Η επιστημονική κοινότητα από σήμερα είναι φωχότερη, το κενό της απώλειας δυσαναπλήρωτο. Εκφράζουμε στη σύζυγο, τον γιο του και στους οικείους του τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Κάτω από αριστερά: Πέππες Σπύρος, Ζαμπέρ Τάκης, Κλέα Μίττλετον, Κερασίτης Αντώνης, Χατζηκρήστος Λάκης, Αργυρόγλου Αργύριος, Σαχλάνη Δέσποινα, Αρετού Δέσποινα, Σταμπέκη Ζωζώ.

Δεύτερη σειρά από αριστερά: Μιχαηλίδου Πολυξένη, Καλατζιάν Άννα, Σταμπέκης Σταύρος, Τρίκας Γιάννης, Αρετός, Παπαλουκάς Νικόλας, Χατούπη Μάρω, Χαρίτος Δημήτρης, Κωστάλου Βάσω, Σαχλάνη Γεωργία.

Τρίτη σειρά από αριστερά: Σταμπέκης Περικλής, Σαχλάνης Γιάννης, Αντωνίου Ριρή, Συμεωνίδου Φωφώ, Συμεωνίδης Γιώργος, Κονετάς Γιώργος, Κώσταλος Στέφανος, άγνωστος.

ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙΤΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΜΑΣ:

www.mansouraglafka.gr

ΠΕΝΘΗ

Βαθεία είναι η λύπη μας για την απώλεια αγαπημένων μελών και φίλων:

- Αναστάσιος Καϊάφας
- Πέτρος Βοσνίδης (απόφοιτος του 1948-1950)
- Ιωάννης Ιωαννίδης
- Νικόλαος Αλιφραγκής (απόφοιτος 1962-1963)
- Χρύσανθος Σταματίου, καθηγητής Μαθηματικών

Τα πιο θερμά μας συλλυπητήρια στις οικογένειές τους.
Ο σύλλογος προσφέρει στη μνήμη τους 200 ευρώ στην Πρόνοια.

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΜΑΝΣΟΥΡΑΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ
ΕΚΔΟΤΗΣ: ΤΟΥΛΑ ΧΑΡΙΤΟΥ-ΠΕΚΛΑΡΗ
panagpek@gmail.com

Η γλαύκα
των αποφοίτων

ΤΑ ΕΝΥΠΟΓΡΑΦΑ ΑΡΘΡΑ ΕΚΦΡΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΤΟΥΣ.
Η ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ ΤΗΣ ΓΛΑΥΚΑΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΤΑΙ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Προσφορές υπέρ Πρόνοιας

- Ανώνυμος προσφέρει 200 ευρώ.
- Η οικογένεια Πάνου Βοσνίδη προσφέρει στη μνήμη του 200 ευρώ.

Για συνδρομές και προσφορές
στον αριθμό της ΕΘΝΙΚΗΣ
Ε.Τ.Ε. 169/772259-17

IBAN GR460110169000016977225917

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Τούλα Χαρίτου-Πεκλάρη (Πρόεδρος-Ταμίας)
τηλ.: 210 8625842 κιν.: 6977 897764

Λιλίκα Νικολοπούλου
(Αντιπρόεδρος -Γεν. Γραμματέας)
τηλ.: 210 6745832 κιν.: 6972723194

Τζόνυ Χριστοφίδης (Βοηθός Ταμίας)
κιν.: 6976597978

Σούλα Παπαδοπούλου (Σύμβουλος)
κιν.: 6973982282

Καίτη Αστρά (Σύμβουλος)
τηλ.: 210 6849957 κιν.: 6979 757001